Nr. 1A68024920
Nr. 1A-0249-20/19
ECLI:LV:RPPT:2020:0211.1A68024920.3.S

LĒMUMS
Rīgā 2020. gada 11. februārī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa,
tiesnese S.Groza,
rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ aizstāvja /pers. B/ sūdzību par Jūrmalas pilsētas pašvaldības policijas priekšnieka 2019. gada 17. decembra lēmumu Nr. /numurs/.

Aprakstošā daļa

2019. gada 6. martā sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols-lēmums ZZ Nr. /numurs/ par Jūrmalas pilsētas domes 2017. gada 12. janvāra saistošo noteikumu Nr. 1 „Par transportlīdzekļu iebraukšanu īpaša režīma zonā Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā" (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr. 1) 5. punkta prasību neievērošanu, proti, par to, ka /pers. A/ turējumā esošais transportlīdzeklis /TL marka/ ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/ 2018. gada 3. augustā plkst. 00.48 iebrauca īpaša režīma zonā Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā (turpmāk arī – Jūrmala), neiegādājoties caurlaidi, par ko uzlikts naudas sods 50 EUR apmērā.

Lietā /TL marka/ (turpmāk arī – Sūdzības iesniedzējs) aizstāvis iesniedza lūgumu atjaunot procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai par administratīvā pārkāpuma protokols-lēmums ZZ Nr. /numurs/ un ar Jūrmalas pilsētas pašvaldības policijas priekšnieka (turpmāk arī – Iestāde) 2019. gada 17. decembra lēmumu Nr. /numurs/ (turpmāk – Lēmums) minētais lūgums noraidīts un atteikts atjaunot procesuālo termiņu.

Lēmumā norādīts, ka, pamatojoties uz 2018. gada 11. decembrī saņemto fotofiksācijas izdruku no Jūrmalas pilsētas iebraukšanas nodevas samaksas kontroles informācijas sistēmas Qliksense aplikācijas „Notikumu kontrole", 2018. gada 13. decembrī ar pašvaldības policijas Administratīvās nodaļas priekšnieka lēmumu rezolūcijas veidā, ko pierāda izdruka no dokumentu un procesu vadības sistēmas Doclogix, uzsākta administratīvā lietvedība pret Sūdzības iesniedzēju par to, ka ar Sūdzības iesniedzējas turējumā esošo Transportlīdzekli iebraukts Jūrmalas pilsētas īpaša režīma zonā, neiegādājoties caurlaidi.

2019. gada 20. februārī pašvaldības policijas iestāde saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 268.[1] panta pirmo un otro daļu vienkāršā pasta sūtījumā nosūtīja Sūdzības iesniedzējam uz deklarēto dzīvesvietas adresi pavēsti (izsaukumu) ierasties pašvaldības policijā uz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu 2019. gada 6. martā plkst. 10.05. Norādītajā laikā Sūdzības iesniedzējs neieradās, par neierašanās iemesliem nebija ziņojis, nebija lūdzis atlikt lietas izskatīšanu.

Pašvaldības policijas amatpersona saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 271. panta ceturto daļu un 248.[1] pantu, 275. panta pirmās daļas 1. punktu 2019. gada 6. martā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu un sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu-lēmumu ZZ Nr. /numurs/ bez Sūdzības iesniedzēja klātbūtnes, uzliekot naudas sodu.

2019. gada 7. martā minētais administratīvā pārkāpuma protokols-lēmums tika nodots nosūtīšanai ierakstītā pasta sūtījumā Sūdzības iesniedzējam uz deklarēto dzīvesvietas adresi, ievērojot Paziņošanas likuma 4. panta pirmās daļas, 8. panta trešās daļas prasības.

Līdz ar to sūtījums, kas nosūtīts kā ierakstīts ir paziņots, proti, administratīvā pārkāpuma protokols-lēmums tika paziņots 2019. gada 14. martā, savukārt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 281. pantā noteiktais lēmuma pārsūdzības termiņš beidzās 2019. gada 28. martā.

Atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam, Sūdzības iesniedzējam nebija tiesību paļauties, ka savas deklarētās dzīvesvietas adreses korespondenci var nepārbaudīt un tas neradīs tiesiskas sekas. Apstāklis, ka Sūdzības iesniedzēja faktiskā adrese, iespējams, atšķīrās no deklarētās dzīvesvietas adreses, neatbrīvo no pienākuma būt sasniedzamam deklarētajā dzīvesvietas adresē, kā to noteic Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3. panta pirmā daļa (sk. arī Augstākās tiesas *Administratīvo lietu departamenta 2012.gada 12.decembra spriedumu lietā Nr.SKA-538/2012).*

Paziņošanas likums noteic dokumenta saņemšanas prezumpciju, ka dokuments, kas paziņots kā ierakstīts pasta sūtījums, ir paziņots septītajā diena pēc tā nodošanas pasta. Šo prezumpciju adresāts var atspēkot, norādot objektīvus iemeslus, kas bijuši par šķērsli dokumenta saņemšanai. Dokumenta paziņošanā spēkā ir adresāta līdzdarbības princips. Tas nozīmē, ka pašam adresātam ir pienākums līdzdarboties dokumentu apritē, piemēram, nodrošinot faktisku sasniedzamību norādītajā adrese, rūpējoties par savas pasta kastītes kārtību. Līdzdarbības pienākuma neizpildīšanas gadījumā adresāts, iespējams, var izvairīties no dokumenta faktiskas saņemšanas, bet nevar izvairīties no dokumenta saņemšanas tiesiskā nozīmē *(skat. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2015. gada 25. jūnija spriedumu lietā Nr. SKA-848/2015).*

Sūdzības iesniedzējam bija pienākums būt sasniedzamam savā deklarētajā dzīvesvietas adresē, un pašvaldības policijas dokumenti uzskatāmi par paziņotiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Atsaucoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 281. un 245.[1] pantu, Iestāde Lēmumā norāda, ka procesuālo darbību, kurai beidzas termiņš, var izpildīt termiņa pēdējā dienā līdz pulksten 24.00. Ja dokuments nodots sakaru institūcijai (pastam) termiņa pēdējā dienā līdz pulksten 24.00, tas uzskatāms par nodotu termiņā. Ja šī darbība jāizpilda iestādē vai tiesā, termiņu uzskata par beigušos tajā stundā, kad attiecīgā iestāde vai tiesa beidz darbu.

Atbilstoši minētā kodeksa 282. pantam, nokavēto procesuālo termiņu var atjaunot iestāde, kas ir tiesīga lietu izskatīt, pēc sūdzības iesniedzēja motivēta lūguma, ja tā atzīst nokavēšanas iemeslu par attaisnojošu.

Saskaņā ar judikatūras atziņām procesuālā termiņa atjaunošana ir izņēmuma gadījums, kad pastāv vērā ņemami apstākļi, kas personai lieguši izmantot tiesības veikt procesuālās darbības likumā noteiktajos gadījumos. Šķēršļiem, kas traucēja procesuālās darbības izpildi, jābūt objektīviem un neatkarīgiem no procesa dalībnieka *(skat. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 10.oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-563 7. punktu).*

Nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanas pamats ir nokavējumu attaisnojoši iemesli, kas nevar būt atkarīgi no nokavējušā lietas dalībnieka gribas un rīcības. Proti, šķēršļiem, kas traucēja procesuālās darbības izpildi laikā, jābūt objektīviem, neatkarīgiem no lietas dalībnieka. Tā kā termiņa nokavējuma iemesli pilnībā var būt zināmi tikai pašam nokavējušajam procesa dalībniekam, viņa pienākums, iesniedzot lūgumu par termiņa atjaunošanu, ir norādīt uz termiņa nokavējuma iemesliem. Savukārt tiesas uzdevums, izskatot lūgumu par termiņa atjaunošanu, ir izvērtēt, vai nokavējušā procesa dalībnieka norādītie termiņa nokavējuma iemesli ir attaisnojoši (*skat. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 22. oktobra lēmums lietā Nr. SKA-650/2007).*

Konkrētajā gadījumā nav pamata apmierināt lūgumu par procesuālā termiņa sūdzības iesniegšanai atjaunošanu, jo Sūdzības iesniedzējs nav norādījis tādus objektīvus un no viņa gribas neatkarīgus iemeslus, kas liedza savlaicīgi īstenot tiesības pārsūdzēt lēmumu par naudas soda piemērošanu. Sūdzības iesniedzējs nav iesniedzis pierādījumus, kas pierādītu, ka objektīvu un attaisnojošu iemeslu dēļ attiecīgajā laika periodā viņš attaisnojoši neatradās savā deklarētajā dzīves vietā un nesaņēma viņam adresētos pasta sūtījumus, vai arī pastāvēja citi, no Sūdzības iesniedzēja gribas neatkarīgi apstākļi, kas objektīvi liedza savlaicīgi īstenot lēmuma par soda uzlikšanu pārsūdzības tiesības.

Par minēto Lēmumu Sūdzības iesniedzēja aizstāvis iesniedzis sūdzību, norādot, ka pieņemot Lēmumu, Iestāde nav vērtējusi to, ka tikai 2019. gada 30. oktobrī Sūdzības iesniedzējs vērsies pašvaldības policijas iestādē ar lūgumu iepazīties ar lietas materiāliem. Minētais fakts pastiprina Sūdzības iesniedzēja sacīkstes pozīciju, ka par konstatēto administratīvo pārkāpumu uzzināja tikai 2019. gada 16. oktobrī. Izskatot 2019. gada 4. decembra sūdzību, Iestāde ir atstājusi bez juridiska novērtējuma faktu, ka pašvaldības policijas amatpersona, ierosinot lietvedību, rupji ir pārkāpusi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 238.[1] panta pirmajā daļā nostiprināto trīs dienu termiņu protokola sastādīšanai. Aizstāvis daļēji piekrīt Iestādes secinājumiem par sasniedzamības prezumpciju un par Sūdzības iesniedzēja pienākumu būt sasniedzamam attiecībās ar publisko tiesību subjektiem pēc deklarētas dzīvesvietas adreses. Tomēr, objektīvi vērtējot visus lietas apstākļus, izriet, ka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 238.[1] panta pirmās daļas pārkāpumam no pašvaldības policijas amatpersonas puses juridiskās sekas nav iestājušas, bet attiecība uz Sūdzības iesniedzēju likums darbojas bez izņēmumiem un viņam tiek liegta iespēja pārsūdzēt lēmumu par administratīvā soda piemērošanu. Ar lietas materiāliem ir nodibināts, ka tiesiskuma princips, pieņemot Lēmumu, darbojas selektīvi. Minētais fakts, aizstāvja skatījumā, var kalpot par attaisnojumu procesuālā termiņa nokavēšanai no Sūdzības iesniedzēja puses.

Turklāt norādams, ka 2019. gada 16. un 17. decembrī Iestāde ir pieņēmusi 20 (divdesmit) identiskus lēmumus, ar kuriem Sūdzības iesniedzējam ir liegta iespēja pārsūdzēt pašvaldības policijas amatpersonu lēmumus par administratīvo sodu piemērošanu par kopsummu 1000 EUR apmērā.

Aizstāvja skatījumā, procesuālais termiņš sūdzības iesniegšanai ir atjaunojams. Ja publisko tiesību subjekts var atļauties pārkāpt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa normas, tam nav arī tiesību prasīt no Sūdzības iesniedzēja stingru tiesību normu ievērošanu. Atjaunojot nokavēto procesuālo termiņu, tiesa nodrošinās taisnīguma principa ievērošanu.

Satversmes tiesa ir norādījusi, ka demokrātiskā tiesiskā valstī ir jānodrošina taisnīgums un nav pieļaujama formāla tiesību normu piemērošana, ignorējot faktiskos apstākļus, kas konkrētu gadījumu būtiski atšķir no citiem gadījumiem, kuros likumdevējs ir paredzējis noteiktu valsts varas izmantošanas veidu *(sk. Satversmes tiesas 2013. gada 24. oktobra spriedumu lietā Nr.2012-23-01, 14.2. apakšpunktu).*

Ņemot vērā šos apstākļus un argumentus, sūdzībā lūgts atcelt Lēmumu atjaunot procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai par 2019. gada 6. marta administratīvā pārkāpuma protokolu-lēmumu ZZ Nr. /numurs/.

Motīvu daļa

Tiesa pārbaudījusi sūdzību un lietas materiālus, secina, ka sūdzība ir noraidāma.

2019. gada 6. martā sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols-lēmums ZZ Nr. /numurs/ par Saistošo noteikumu Nr. 1 5. punkta prasību neievērošanu, uzliekot Sūdzības iesniedzējam naudas sods 50 EUR apmērā.

Lietā 2019. gada 5. decembrī pašvaldības policijas iestādē saņemts Sūdzības iesniedzēja aizstāvja lūgums atjaunot procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai par administratīvā pārkāpuma protokolu-lēmumu ZZ Nr. /numurs/.

Ar Iestādes 2019. gada 17. decembra lēmumu Nr. /numurs/ minētais lūgums noraidīts un atteikts atjaunot procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai.

Atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 279. un 281. pantā noteiktajam persona, kura saukta pie administratīvās atbildības, lietā pieņemtu lēmumu var pārsūdzēt augstākā iestādē 10 (desmit) darba dienu laikā no pilna lēmuma paziņošanas dienas.

Minētā kodeksa 249. panta pirmajā un otrajā daļā noteikts, ka administratīvā pārkāpuma protokola kopiju un lēmumu paziņo personai, kuru sauc pie administratīvās atbildības.

Dokumentu paziņošanas kārtību reglamentē Paziņošanas likums, kura 4. panta pirmajā daļā noteikts, ka fiziskajai personai dokumentu paziņo uz deklarētās dzīvesvietas adresi vai deklarācijā norādīto papildu adresi. [..] Adresātam ir pienākums būt sasniedzamam norādītajā adresē.

Atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 238.[1] panta astotajai daļai dzīvesvieta šā kodeksa izpratnē ir personas deklarētā dzīvesvieta, bet, ja personai nav deklarētās dzīvesvietas,– tās norādītā adrese.

Administratīvā pārkāpuma protokolā-lēmumā ZZ Nr. /numurs/ ir norādīta lēmuma pārsūdzības kārtība, kā to noteic Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 281. pants.

Saskaņā ar Paziņošanas likuma 8. panta trešo daļu dokuments, kas paziņots kā ierakstīts pasta sūtījums, uzskatāms par paziņotu septītajā dienā pēc tā nodošanas pastā.

Lēmumā norādīts, ka 2019. gada 20. februārī pašvaldības policijas iestāde saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 268.[1] panta pirmo un otro daļu vienkāršā pasta sūtījumā nosūtīja Sūdzības iesniedzējam uz deklarēto dzīvesvietas adresi pavēsti ar uzaicinājumu ierasties uz lietas izskatīšanu 2019. gada 6. martā plkst. 10.05. Norādītajā laikā Sūdzības iesniedzējs neieradās, par neierašanās iemesliem nepaziņoja, nav lūdzis atlikt lietas izskatīšanu. Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 271. panta ceturto daļu un 248.[1] pantu, 275. panta pirmās daļas 1. punktu 2019. gada 6. martā sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols-lēmums ZZ Nr. /numurs/, uzliekot sodu, bez Sūdzības iesniedzēja klātbūtnes.

Administratīvā pārkāpuma protokols-lēmums ZZ Nr. /numurs/ Sūdzības iesniedzējam nosūtīts uz viņa deklarēto dzīvesvietu ierakstītā sūtījumā 2019. gada 7. martā, ko apliecina vairumā nodoto reģistrēto sūtījumu saraksts. Tādējādi lēmums uzskatāms par paziņotu 2019. gada 14. martā. Sekojoši tam uzsākas lēmumu pārsūdzības termiņa tecējums, proti, 10 darba dienas, kas beidzās 2019. gada 28. martā (ieskaitot).

Sūdzība par minēto administratīvā pārkāpuma protokolu-lēmumu iesniegta 2019. gada 5. decembrī.

Līdz ar to konstatējams, ka Sūdzības iesniedzējs ir nokavējis likumā noteikto termiņu, līdz kuram administratīvā pārkāpuma lietā pieņemtu lēmumu var pārsūdzēt tiesā.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 245.[2] panta pirmā daļa noteic, ka tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar likuma, iestādes, tiesas vai tiesneša noteiktā termiņa izbeigšanos. Dokumentus, kas iesniegti pēc procesuālā termiņa izbeigšanās, neizskata.

Procesuālie dokumenti lietā, tostarp administratīvā pārkāpuma protokols-lēmums Sūdzības iesniedzējam tika nosūtīti uz deklarēto dzīvesvietas adresi.

Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3. pantā noteikts, ka dzīvesvieta ir jebkura personas brīvi izraudzīta ar nekustamo īpašumu saistīta vieta (ar adresi), kurā persona labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur dzīvot, kurā dzīvot tai ir tiesisks pamats un kuru šī persona atzīst par vietu, kur tā sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību.

Lietā administratīvā pārkāpuma protokols-lēmums ir nosūtīts Sūdzības iesniedzējam, ievērojot Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 238.[1] panta astotās daļas, 249., 271. un 276. panta prasības un Paziņošanas likuma 3., 4. un 8. panta prasības, savukārt Sūdzības iesniedzējs sūdzību par šo lēmumu iesniedzis, kavējot likumā noteikto pārsūdzības termiņu.

Apstākļiem, kas attaisno procesuālā termiņa nokavējumu, ir jābūt tādiem, kas objektīvi būtu lieguši personai iespēju izpildīt attiecīgu procesuālu darbību, un tādiem, kas nav bijuši atkarīgi no personas gribas *(sk. Augstākās tiesas 2009. gada 9. janvāra spriedumu lietā Nr.A42339406)*. Lai varētu lemt par termiņa atjaunošanu, ir nepieciešams saņemt personas lūgumu, kas ir motivēts, proti, pirmkārt, tajā ir paskaidroti iemesli termiņa nokavējumam, lai iestāde varētu izvērtēt, vai minētie iemesli atzīstami par objektīviem un neatkarīgiem no personas gribas, un, otrkārt, no saņemtā dokumenta iestādei ir jāsaprot, ka persona lūdz atjaunot nokavēto procesuālo termiņu.

Lēmumā ir pamatoti norādīts, ka Sūdzības iesniedzējs nav norādījis tādus objektīvus un no viņa gribas neatkarīgus apstākļus, kā arī nav iesniedzis pierādījumus, kas attaisnotu likumā noteiktā procesuālā termiņa kavējumu.

Personai, kura ir deklarējusi dzīvesvietu noteiktā vietā, ir jābūt sasniedzamai šajā adresē, kā to definē Dzīvesvietas deklarēšanās likuma 3. pants.

Minētajā tiesību normā ietvertais definējums noteic to, ka personai ir jāapzinās, tā var zināt, kā arī tai vajadzēja zināt, ka, deklarējot dzīvesvietu noteiktā vietā, sūtījumi, kas skar tiesiskas attiecības ar valsti vai pašvaldību, tiks nosūtīti/paziņoti uz minēto adresi. Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 4. pants noteic, ka dzīvesvietas maiņas gadījumā attiecīgās personas pienākums ir mēneša laikā, kopš tā pastāvīgi dzīvo jaunajā dzīvesvietā, deklarēt to dzīvesvietas deklarēšanas iestādē.

Lietā nav sniegtas pamatotas ziņas tam, ka pastāvētu kādi īpaši, no Sūdzības iesniedzēja gribas neatkarīgi apstākļi sūtījuma saņemšanas kavējumam vai neiespējamībai.

Par sūdzībā ietverto norādi, ka Sūdzības iesniedzēja ieskatā lietā nav tikuši ievēroti Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 238. pantā noteiktie procesuālie termiņi, kas ir saistoši pašvaldības policijas amatpersonai, un tādējādi ir pieļaujams atjaunot termiņu Sūdzības iesniedzēja procesuālo tiesību īstenošanai, norādāms, ka šie apstākļi nav attiecināmi uz Sūdzības iesniedzēja kā personas, kura tiek saukta pie administratīvās atbildības, likumā noteikto procesuālo termiņu ievērošanu.

Minētie apstākļi nevar tikt vērtēti kā lēmuma pārsūdzības kavējumu attaisnojoši apstākļi atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 245.[2] panta regulējumam.

Konkrētajā gadījumā ir konstatējams lēmuma par administratīvā soda uzlikšanu pārsūdzības termiņa kavējums, un, nepastāvot šo kavējumu attaisnojošiem apstākļiem, nevar tikt dots vērtējums jautājumiem, kas tver lietas izskatīšanu pēc būtības.

Persona, kura tiek saukta pie administratīvās atbildības, var apstrīdēt lēmumu par soda uzlikšanu, izteikt savus apsvērumus un pretargumentus, izmantojot procesuālās tiesības. Šo tiesību izmantošanu nosaka likumdevējs, tverot arī noteiktus procesuālus termiņus. Savukārt, ja lēmuma par soda uzlikšanu apstrīdēšanas termiņš tiek kavēts un šim kavējumam nepastāv attaisnojoši iemesli, tad atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 245.[2] pantā noteiktajam tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar likuma termiņa izbeigšanos.

Konkrētajā gadījumā Sūdzības iesniedzēja norādītie apstākļi nevar tikt vērtēti kā likumā noteiktā procesuālā termiņa kavējumu attaisnojoši apstākļi, jo tie neierobežoja Sūdzības iesniedzēja tiesības iesniegt sūdzību likumā noteiktā termiņā, ņemot vērā to, ka šis termiņš Sūdzības iesniedzējam tika paziņots.

Ņemot vērā šos apstākļus un izvērtējot sūdzībā norādītos argumentus, secināms, ka Iestādes Lēmums par atteikumu atjaunot procesuālo termiņu ir pamatots.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 238.[1], 245.[2], 281., 282. pantiem,

nolēma

Jūrmalas pilsētas pašvaldības policijas priekšnieka 2019. gada 17. decembra lēmumu Nr. /numurs/atstāt negrozītu, bet sūdzību noraidīt.

Lēmumu paziņot sūdzības iesniedzējam un iestādei, kuras lēmums ir pārsūdzēts.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese S.Groza